

Sygn. akt VII U 1442/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Ewa Gulska

Protokolant starszy protokolant Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 03 lipca 2015 roku w Lublinie

sprawy M. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 04 czerwca 2014 roku numer (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. L. prawo do emerytury od dnia (...) roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz M. L. kwotę (...) tytułem zwrotu kosztów procesu.

VII U 1442/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 04.06.2014 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w L., odmówił M. L. prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r., Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43, albowiem wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach, bądź szczególnym charakterze (t. IV, k. 19 akt ZUS).

M. L., odwołał się od powyższej decyzji, podając, że przed dniem 01.01.1999 r., w nieprzerwanym okresie od 02.01.1976 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach przy naprawach pomp wtryskowych, wtryskiwaczy, gaźników do silników spalinowych oraz prace w kanałach remontowych przy naprawach pojazdów mechanicznych. Na etapie rozprawy reprezentował go radca prawny (k. 2-3 akt sprawy), który wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 32v. akt sprawy).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. L. urodził się (...) Na dzień 01.01.1999 r. osiągnął sumaryczny staż emerytalny, wynoszący 31 lat, 10 miesięcy i 27 dni.

Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Zaskarżona decyzja została wydana na postawie jego wniosku z dnia (...)r. (okoliczności przyznane w odpowiedzi na odwołanie – k. 4-5 a. s.). Ubezpieczony ubiegał się o emeryturę

już w 2013 roku i wówczas odmówiono mu jej z tych samych przyczyn, jakie legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji (t. III, k. 20 i v. akt ZUS).

W obydwu postępowaniach o emeryturę wnioskodawca wykazywał, że w całym okresie swojego zatrudnienia w Miejskim Zakładzie (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku mechanika samochodowego, nieprzerwanie, od 02.01.1976 r. do 31.12.1998 r. oraz stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (świadczenie pracy – t. I, k. 29 akt ZUS), wykonywał wspomniane wyżej prace w szczególnych warunkach. Pracodawca odmówił mu jednak sporządzenia stosownego świadectwa na tą okoliczność (oświadczenie w sprawie braku dokumentów – t. III, k. 17-18 akt ZUS).

W innych okresach zatrudnienia, również przypadających przed 01.01.1999 r., wnioskodawca pracował na stanowiskach ucznia ślusarskiego, ślusarza, montera samochodowego, ślusarza remontowego oraz brygadzysty na tym ostatnim stanowisku (świadczenia pracy – t. I, k. 9-15 akt ZUS).

M. L. został zatrudniony w ówczesnym Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku mechanika samochodowego na stacji obsługi od dnia 02.01.1976 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na dwutygodniowy okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony (umowa o pracę, k. 1B akt osobowych – koperta, k. 38 a. s.).

Od 01.07.1976 r. M. L. został przeniesiony na stanowisko mechanika precyzyjnego (k. 6B a. o.).

Z kolei z od 01.07.1980 r. ubezpieczonemu powierzono dodatkowe czynności konserwacji i remontów dystrybutorów paliwowych, znajdujących się w eksploatacji stacji paliw, obsługującej jego zakład pracy (k. 15B, 20B a. o.).

Zgodnie z zakresem obowiązków, jaki wnioskodawca otrzymał w 1980 roku, do jego zadań należała regeneracja pomp wtryskowych i wtryskiwaczy, a także legalizacja drogomierzy i szybkościomierzy (k. 17B a. o.).

Kolejny zakres obowiązków wnioskodawcy z dnia 12.09.1983 r. wymieniał ogólnie wykonywanie prac związanych z obsługą i naprawą pojazdów mechanicznych (k. 25B a. o.).

Stacja obsługi obejmowała halę, na której, przy różnego rodzaju czynnościach, pracowało około 40 mechaników, podzielonych w brygady.

Na hali było 5 kanałów naprawczych. Czynności obsługi, w zakresie napraw różnego rodzaju podzespołów, wykonywano także w oddzielnych, przyległych do hali pomieszczeniach.

Ogólne warunki pracy na hali naprawczej polegały na ciągłym hałasie, zapyleniu, zadymieniu oraz obecności oparów paliwa i innych substancji, używanych do sprawnego działania pojazdów (zeznania świadków: H. B. – k. 32v.-33, J. P. k. 33 i v., K. P. – k. 33v.-34 a. s.).

Regeneracja pomp wtryskowych oraz wtryskiwaczy, przez większość spornego okresu, stanowiła trzon faktycznie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności. Czynności te były wykonywane w oddzielnym pomieszczeniu, jednak samo wymontowanie i ponowne zamontowanie pompy (przymocowanej do podstawy silnika) następowało w kanale naprawczym. Demontażu i montażu dokonywał wnioskodawca w kanale. Czas naprawy jednej pompy zależał od zakresu prac. Praca trwała całą dniówkę albo dłużej (k-34). Wymontowaną część należało najpierw przemyć w nafcie. W trakcie jej naprawy i sprawdzania, czy sprawność została przywrócona, następowało rozpylenie paliwa, którego drobiny unosiły się w powietrzu. Po zamontowaniu naprawionej pompy następowało ustawienie konta wtrysku oraz odpowietrzenie układu zasilania niskiego ciśnienia.

Podobny charakter – co do styczności z układem paliwowym oraz oparami samego paliwa – miała naprawa wtryskiwaczy. Była mniej skomplikowana,

niż regeneracja pomp, jednak dokonywano jej częściej. Czynności tego pierwszego rodzaju dokonywał przynajmniej 12 razy w ciągu miesiąca (zeznania: wnioskodawcy: k. 15v., 43v.-44v. w zw. z 43v.; świadków: H. B. – k. 32v.-33, J. P. – k. 33 i v., K. P. – k. 33v.-34 a. s.).

W niewielkim zakresie wnioskodawca zajmował się regeneracją dystrybutorów paliwa, legalizacją drogomierzy oraz w razie potrzeby pomagał przy remontach silników w kanałach naprawczych.

Naprawa dystrybutorów polegała również na regeneracji zamontowanej w nich pompy oraz regulacji przepływomierza. Te czynności wnioskodawca wykonywał w soboty i niedziele (zeznania: wnioskodawcy – k. 44 i v. a. s.).

Legalizacja drogomierzy dokonywana była sporadycznie. Jednorazowo zajmowała około 10 minut, a zdarzała się raz, bądź dwa razy w miesiącu (zeznania wnioskodawcy – k. 53v. a. s.).

Uzależniony od bieżącej potrzeby charakter, miało uczestnictwo ubezpieczonego w pozostałych (niezwiązanych z regeneracją układu paliwowego) czynnościach remontowych w kanałach naprawczych. Czasami zdarzało się, że gdy brakowało wolnego kanału, czynności te odwołujący, wspólnie z innymi mechanikami, wykonywał poza halą, na świeżym powietrzu (zeznania: wnioskodawcy: k. 15v., 43v.-44v. w zw. z 43v.; świadków: H. B. – k. 32v.-33, J. P. – k. 33 i v., K. P. – k. 33v.-34 a. s.).

Od dnia 02.05.1985 r. M. L. powierzono obowiązki brygadzysty napraw samochodów, co wiązało się z organizacją pracy podległych mu mechaników – między innymi wykonujących te same czynności, które on sam dotychczas wykonywał (k. 30B, 36B a. o.). W dalszym ciągu zresztą zajmował się konserwacją i naprawą dystrybutorów paliwowych, a także regulacją i regeneracją pomp wtryskowych (k. 34B, 45-46B a. o.). W istocie czynności kierownicze sprowadzały się w przypadku wnioskodawcy do rozdzielania pracy na początku zmiany (co trwało około 15 minut), a następnie kontroli wykonania powierzonych czynności na koniec dnia, co również zajmowało około 15 minut. W międzyczasie odwołujący był do dyspozycji podwładnych w tym sensie, że mogli udać się do pomieszczenia, które stale zajmował i gdzie naprawiał pompy (zeznania wnioskodawcy – k. 53v. a. s.).

Na wyżej wymienionych stanowiskach wnioskodawcy przysługiwał dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych (k. 6B, 32B a. o.).

Z dniem 26.06.1991 r. Przedsiębiorstwo (...) (...) zostało przekształcone w Miejski Zakład (...) (będący zakładem budżetowym i następnie, od 01.07.1998 r., przekształcony w spółkę z o.o.). U nowego pracodawcy M. L. powrócił na stanowisko „szeregowego” mechanika. W pozostałym zakresie charakter jego zatrudnienia nie uległ zasadniczym zmianom (k. 52-53B, 81-83B a. o.).

Około połowy 1994 roku wnioskodawca przestał zajmować się regeneracją pomp paliwowych i wtryskiwaczy. Wówczas przeniesiono go do pracy przy naprawie zaworów oraz drzwi (zeznania wnioskodawcy – k. 15v. w zw. z 43v. a. s.).

Pod koniec opisywanego zatrudnienia, które trwało do 31.05.2009 r., ubezpieczony popadł w spór z pracodawcą. Spór ten ostatecznie zogniskował się na zasadności wypowiedzenia umowy o pracę i przeniósł na drogę sądową i zakończył ugodą, przewidującą wypłacenie ubezpieczonemu odszkodowania (k. 132B a. o.).

Powołane dowody, jakie służyły ustaleniu opisanego stanu faktycznego, sąd uznał za wiarygodne w całości, albowiem zawierały szczegółowe treści, które były spójne wewnętrznie oraz zgodne ze sobą wzajemnie. Dokumenty z archiwalnych akt osobowych wnioskodawcy zasługiwały na wskazaną ocenę, albowiem zostały sporządzone przez kompetentne osoby, działające w imieniu pracodawcy oraz w okresie, kiedy miały miejsce stwierdzone nimi okoliczności. Z kolei świadkowie, jako osoby obce względem wnioskodawcy i zatrudnione razem z nim w spornym

okresie, w dwóch przypadkach na tej samej hali naprawczej, mogli w obiektywny sposób przekazać bezpośrednio spostrzeżenia co do faktów niezbędnych dla wyjaśnienia sprawy.

Ostatecznie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia okazały się natomiast Zeznania świadka M. B. (k. 58v. – 59 a. s.), kierownika działu technicznego też obdarzono wiarą i potwierdzają one charakter wykonywanej przez powoda pracy. Zwane w aktach osobowych, ale sporządzone po spornym okresie zatrudnienia oświadczenia tego świadka i R. G., późniejszego kierownika wskazanego działu, w których stwierdzono, że wnioskodawca nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach naprawczych nie ma istotnego znaczenia dla oceny zasadności decyzji (k. nieponumerowane in fine cz. B a. o.). Wnioskodawca nie twierdził, że stale pracował w kanale.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1998 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W myśl art. 32 ust. 2 powołanej ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z kolei na gruncie ust. 4 tego artykułu przesłankę wieku oraz rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których wskazanej kategorii osób przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, którymi w tym przypadku są – w myśl art. 195 w zw. z art. 194 ustawy – przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: „rozporządzenie”). Rozporządzenie to stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które są wymienione w jego przepisach oraz w załączonych do niego wykazach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczym nurtem zatrudnienia wnioskodawcy do roku 1994 była naprawa pomp wtryskowych oraz wtryskiwaczy do silników spalinowych, które to prace wymienione są, jako wykonywane w szczególnych warunkach, w dziale XIV, pozycji 14 załączonego do powołanego rozporządzenia wykazu A.

Poza tymi pracami wnioskodawca sporadycznie wykonywał czynności

w kanale remontowym oraz zajmował się regeneracją dystrybutorów paliwowych, przy czym tego rodzaju prace również wymieniał w wykazie jako wykonywane w szczególnych warunkach (odpowiednio: dział XIV, poz. 16 oraz dz. IV, poz. 39 – te drugie jako czyszczenie albo naprawianie aparatów lub pojemników po produktach toksycznych, żrących i parzących).

Ponadto w okresie od 02.05.1985 r. do 26.06.1991 r. M. L. zajmował stanowisko brygadzysty, co faktycznie prowadziło do nieznacznego,

ale jednak wyłomu w stałości i pełnym wymiarze wykonywania wyżej wymienionych, głównych zadań wnioskodawcy, związanych z pracą

w szczególnych warunkach tj. około pół godziny w ciągu zmiany. Należy jednak zauważyć, że jako brygadzysta odwołujący sprawował nadzór między innymi nad mechanikami, dokonującymi – podobnie, jak on sam – regeneracji pomp wtryskowych i wtryskiwaczy, a także wykonującymi stałą pracę w kanałach naprawczych. Te dodatkowe obowiązki nadzorcze stanowiły więc w istocie kontrolę międzyoperacyjną, oraz kontrolę jakości usług, sprawowaną w jednostce, w której jako podstawowe wykonywane są prace wymienione

w wykazie (tj. wspomniane wyżej prace z działu XIV, pozycji 14 i 16) i jako taka również są – w myśl powołanego rozporządzenia (dział XIV, poz. 24 wykazu A) uznawane za pracę w szczególnych warunkach.

Wreszcie, poza opisanymi czynnościami, odwołujący zajmował się tzw. legalizacją drogomierzy. Tego rodzaju zadania wykonywał jednak sporadycznie, w znikomym wymiarze, oraz ze względu na potrzebę pracodawcy i na jego wyraźne polecenie. Podobnie rzecz się miała z okazjonalnym uczestnictwem przez wnioskodawcę w naprawach, niepolegających na regeneracji układu paliwowego oraz nieodbywających się w kanale remontowym.

Ta ostatnio wskazana okoliczność nie stoi jednak na przeszkodzie uznaniu, że pozostałe czynności, stanowiące zatrudnienie w szczególnych warunkach, ubezpieczony wykonywał stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy. Jest tak dlatego, że uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej, wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania "aptekarskiej" miary lub "stopera

w rękę". Równoczesne i incydentalne wykonywanie innych prac, wyjątkowo,

w znikomym zakresie czasowym i to na wyraźne polecenie przełożonych, nie prowadzące do stałego wyłomu w pełnym wymiarze czasowym głównego zatrudnienia, nie wyklucza zaliczenia tego zatrudnienia do stażu pracy

w szczególnych warunkach (por. uzasadnienie wyroku SN z 22.04.2009 r., II UK 333/08).

Opisane zatrudnienie w szczególnych warunkach wnioskodawca wykonywał od dnia 02.01.1976 r. do – jak sam wskazał – 1994 roku, bez określenia dokładniejszej daty, jednak „na pewno dłużej niż do czerwca” (k. 43v. a. s.). Odnosząc się do takiego stwierdzenia wnioskodawcy należy wskazać,

że nie kłóci się ono z tym, co wynika z pozostałych dowodów, zwłaszcza dowodów z dokumentów (brak istotnych zmian w charakterze zatrudnienia po przemianowaniu jego zakładu pracy na (...) w 1991 roku). Z kolei w braku możliwości ustalenia konkretnej daty, należy przyjąć, że opisane zatrudnienie odwołujący wykonywał co najmniej do 30.06.1994 r.

Łączy okres wykonywania przez M. L. pracy

w szczególnych warunkach stale oraz w pełnym wymiarze, wynosi zatem co najmniej 18 lat, 5 miesięcy i 29 dni.

Zgodnie z § 4 powoływanego rozporządzenia mężczyzna, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli ma wymagany okres co najmniej 15 lat pracy we wskazanym charakterze.

Mając na uwadze treść tego przepisu, spełnienie przez wnioskodawcę pozostałych przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku tj. wiek, staż ogólny, nieprzystąpienie do o.f.e., należało uwzględnić odwołanie.

Skutkowało to zmianą zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie M. L. prawa do emerytury od dnia (...) roku, tj. dnia złożenia wniosku o świadczenie, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu – stosownie do wyniku sprawy oraz złożenia przez pełnomocnika wnioskodawcy stosownego wniosku – uzasadnia art. 98 § 3 k.p.c. Wysokość tych kosztów sąd ustalił na poziomie dwukrotności stawki (...), o której mowa w § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 490), co jest uzasadnione nakładem pracy pełnomocnika (art. 109 § 2 k.p.c. oraz § 2 ust. 1-2 ostatnio powołanego rozporządzenia).